

Kriterium 3: Planen skal tage højde for a) varme- og b) elforsyningsloven, som sikrer, at affaldsforbrændingsanlæg ikke kan lukke, uden der kan findes alternativt varmegrundlag, hvilket muliggør en hensigtsmæssig varmeplanlægning og elforsyningsikkerhed.

Myndighed: Energistyrelsen

Godkendelse af KL's plan iht. kriteriet	Kan godkendes	Kan godkendes under visse forudsætninger	Kan ikke umiddelbart godkendes	Kan ikke godkendes
			X (varme)	X (el)

Uddybning af vurdering:

Varmeplanlægning og varmforsyningsloven

Det forudsættes, at hensigten med kriteriet er, at KL's plan skal tage højde for, at affaldsforbrændingsanlæg ikke kan lukkes, før der er udarbejdet en hensigtsmæssig varmeplanlægning og udførelse heraf for erstatningen af det pågældende affaldsforbrændingsanlægs varmekapacitet.

I tilfælde, hvor et stor varmereproduktionsanlæg skal erstattes af op til flere nye anlæg, kan det erfaringsmæssigt tage op til 3,5 til 5 år, og i visse tilfælde længere, før det anlæg, der ønskes lukket, kan erstattes. Tidshorizonten vil dog variere for det konkrete projekt. Ifølge KL's plan lukkes de første affaldsforbrændingsanlæg i begyndelsen af 2026. Dette giver i udgangspunktet tid nok til at udarbejde og udføre en varmeplanlægning for erstatning af varmekapaciteten. Der kan dog være tilfælde, hvor der kræves mere end 5 år afhængig af det konkrete anlæg, der skal lukkes, og den konkrete varmeplan for erstatning heraf. Det kan således på det foreliggende grundlag ikke udelukkes, at der kan opstå udfordringer med de konkrete bud på lukningsdatoer. I den forbindelse bemærkes, at KL's plan også indebærer en kommende "proces, hvor en række forhold skal afklares, herunder lokale vurderinger af aftaleforhold og økonomi samt mulighederne for alternativt varmegrundlag og for alternativ afsætning af affald til forbrænding m.v., inden konkrete aftaler om lukninger kan indgås. Tidspunkt og rækkefølge for lukninger af anlæg vil også skulle aftales i den videre proces i foråret 2021." En sådan proces ville i givet fald også skulle sikre, at anlæg ikke kan lukkes, før der er sikret en hensigtsmæssig, alternativ varmforsyning til erstatning af det enkelte affaldsforbrændingsanlæg.

Det forudsættes, at hensigten med kriteriet ikke har været, at KL's plan skal udarbejdes under hensyntagen til de samfundsøkonomiske analyser, der skal foretages, før et affaldsforbrændingsanlæg kan godkendes lukket i overensstemmelse med varmforsyningsloven. Før et affaldsforbrændingsanlæg kan godkendes lukket i overensstemmelse med varmforsyningsloven, skal det imidlertid jf. projektbekendtgørelsen være det samfundsøkonomisk mest fordelagtige. Det skal altså være samfundsøkonomisk mere fordelagtigt at erstatte affaldsvarmen med alternativ varmereproduktion fx kollektive varmepumper, som typisk er det samfundsøkonomisk bedste alternativ. Det lægges desuden til grund, at kriteriets ordlyd om hensigtsmæssig varmeplanlægning anskues lokalt og ikke nationalt. Det forudsættes således, at det ikke været hensigten med kriteriet, at KL's plan skulle udarbejdes under hensyntagen til, hvilke affaldsforbrændingsanlæg der ud fra en national varmeplanlægning vil være de mest fordelagtige at lukke. Der er i KL's plan ikke foretaget samfundsøkonomiske beregninger efter varmforsyningsloven, eller vurderinger af hvilke affaldsforbrændingsanlæg, der ud fra en national varmeplanlægning vil være de mest hensigtsmæssige at lukke.

Endelig gøres opmærksom på, at kommunalbestyrelsen som varmeplan- og godkendelsesmyndighed kan pålægge kollektive varmforsyningsanlæg, herunder affaldsforbrændingsanlæg med en effekt på 25 MW eller derunder, at udarbejde et projekt for lukning af anlægget efter projektbekendtgørelsen. Hvis dette projekt viser, at det efter projektbekendtgørelsen er samfundsøkonomisk mest fordelagtigt at lukke anlægget, kan anlægget godkendes lukket. Derimod, hvis projektforslaget viser, at det ikke er

Samfundsøkonomisk mest fordelagtigt at lukke affaldsforbrændingsanlægget, kan projektbekendtgørelsen til varmforsyningsloven ikke anvendes til at tvinge affaldsforbrændingsanlæg til at lukke.

Elforsyningsloven

KL's plan forholder sig ikke til elforsynings sikkerheden. Hvis elforsynings sikkerheden skal tillægges vægt, kunne man overveje at justere listen, så anlæg med lille affaldsforbrug og høj elkapacitet (fx anlæg, hvor affald er integreret med andet brændsel) blev prioriteret.

Det bemærkes, at affaldsforbrændingsanlæg ikke kan tvinges til at lukke med hjemmel i elforsyningsloven. Hjemmel skal derfor findes i anden lovgivning. Hvis større affaldsforbrændingsanlæg lukkes, skal det godkendes efter elforsyningsloven (kraftværksbekendtgørelsen).

Opsummering:

Varmeplanlægning og varmforsyningsloven

- KL's plan giver i udgangspunktet tid nok til, at der kan udarbejdes og udføres en hensigtsmæssig varmeplan for erstatning af det enkelte affaldsforbrændingsanlæg, der med planen skal lukkes.
- Det forudsættes dog, at de konkrete aftaler om lukning af affaldsforbrændingsanlæg, som efter KL's plan først vil blive udarbejdet efter en kommende proces, hvor en række forhold skal afklares, giver mulighed for at udarbejde og udføre de konkrete varmeplaner for erstatning af de lukkede anlæg.
- Varmeforsyningsloven kan kun anvendes til at pålægge affaldsforbrændingsanlæg at lukke, hvis det efter varmforsyningsloven er det samfundsøkonomisk mest fordelagtige.

Elforsyningsloven

- KL's plan forholder sig ikke til elforsynings sikkerheden, og elforsyningsloven kan ikke bruges til at tvinge anlæg til at lukke.

Myndighedens indikatorer:

Varmeplanlægning og varmforsyningsloven

KL's plan skal sikre, at de relevante planlægningsmyndigheder har tilstrækkelig tid til at lave en plan for den alternative varmforsyning.

I henhold til Energistyrelsens teknologikatalog kan det tage mellem 0,3 og 1,5 år at etablere et alternativt varmforsyningsanlæg (fx varmepumpe eller biomassekedel). Dertil kommer tid til planlægning, myndighedsgodkendelser og projektering. I tilfælde, hvor et stort anlæg skal erstattes af flere nye anlæg, kan det samlet tage mellem 3,5 til 5 år og i visse tilfælde længere tid.

Elforsyningsloven

Energistyrelsen vil vurdere, om planen har konsekvenser for den samlede el-forsynings sikkerhed i Danmark. Ved vurdering heraf vil der bl.a. blive lagt vægt på følgende:

- Hvorvidt anlæg på lukkelisten er direkte forbundet med el-produktionsanlæg på andre brændsler, og hvad der i givet fald sker med disse anlæg.
- Hvorvidt de anlæg, der lukker, per i dag leverer systemydelse, og om lukningen i givet fald får betydning for disse leverancer fremadrettet.
- Hvis der kommer et elforbrug til erstatning for lukkede affaldsanlæg, bør KL's plan desuden redegøre for hvor stort dette er (fordelt på år og DK1/DK2).

KL's indikatorer:

Varmeplanlægning og varmforsyningsloven

- KL opsætter som forudsætning for deres analyser, at der tidligst kan lukkes affaldsforbrændingsanlæg fra 2026. Et alternativt varmegrundlag vil i KL's plan i udgangspunktet være VE-baseret. Alternativet er i de fleste tilfælde forventeligt centrale varmepumper.

- KL forudsætter, at der foretages en efterfølgende proces, hvor en række forhold skal afklares, herunder lokale vurderinger af aftaleforhold og økonomi samt mulighederne for alternativt varmegrundlag og for alternativ afsætning af affald til forbrænding m.v., inden konkrete aftaler om lukninger kan indgås. Tidspunkt og rækkefølge for lukninger af anlæg vil således ifølge KL også skulle aftales i en videre proces i foråret 2021.

Elforsyningsloven:

- KL's plan forholder sig ikke konkret til elforsynings sikkerheden. KL angiver, at den gældende regulering sikrer, at der ikke lukkes affaldsenergianlæg, uden der findes alternativt el- og varmegrundlag, hvilket muliggør en hensigtsmæssig varmeplanlægning og elforsynings sikkerhed, samt at der i det faglige grundlag for KL's plan tages udgangspunkt i, at der tidligst lukkes anlæg fra 2026, netop af hensyn til at kommunerne kan planlægge i henhold til varme- og elforsyningsloven.

Evt. dialog og videndeling med KL:

Drøftelser om kriteriet vedr. varme- og elforsyningsloven har indgået som en del af den løbende dialog mellem Energistyrelsen og KL i efteråret 2020.

Myndighedens dybdegående baggrundsnotat (ingen max-grænse for længde – kan evt. vedlægges skemaet som bilag):

Varmeplanlægning, varmforsyningsloven og elforsyningsloven

Se bilag 4B "Baggrundsnotat: Varmeplanlægning, varmforsyningsloven og elforsyningsloven",

Elforsyningsloven

Se bilag 4C "Baggrundsnotat: Vurdering af KL's tilpasningsplan for affaldsforbrændingskapacitet i forhold til elforsynings sikkerhed"